TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2007. gada 21. jūnijā *

Apvienotās lietas no C-231/06 līdz C-233/06

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam,

ko *cour du travail de Bruxelles* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 10. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2006. gada 22. maijā, tiesvedībās

Office national des pensions

pret

Emilienne Jonkman (C-231/06),

Hélène Vercheval (C-232/06)

un

Noëlle Permesaen (C-233/06)

pret

Office national des pensions.

* Tiesvedības valoda — franču.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši R. Šintgens [*R. Schintgen*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents) un E. Levits,

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretāre K. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2007. gada 1. martā,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Žonkmanes [*Jonkman*], Verševālas [*Vercheval*] un Permezānas [*Permesaen*] vārdā — Ž. Heinderikss [*J. Heynderickx*], advokāts,

— *Office national des pensions* vārdā — R. Dipons [*R. Dupont*] un M. Vilmē [*M. Willemet*], *avocats*,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz V. Ferante [*W. Ferrante*], *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — Ž. Rozē [*G. Rozet*] un M. van Bēks [*M. van Beek*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2007. gada 29. martā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Padomes 1978. gada 19. decembra Direktīvas 79/7/EEK par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos (OV 1979, L 6, 24. lpp.) interpretāciju.

2 Šie lūgumi ir iesniegti prāvu ietvaros starp Žonkmani, Verševālu un Permezānu un *Office national des pensions* (Valsts pensiju dienests; turpmāk tekstā — "*ONP*").

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

3 Tā kā Žonkmane, Verševāla un Permezāna bija strādājušas par stjuartēm Beļģijas aeronavigācijas akciju sabiedrībā *Sabena SA*, tad pieteikumu par vecuma pensijas saņemšanu tās iesniedza kā civilās aviācijas personāls. Šos pieteikumus viņas iesniedza attiecīgi 1992., 1995. un 1996. gadā, lai īstenotu to tiesības uz pensiju attiecīgi no 1993. gada 1. marta, 1996. gada 1. jūlija un 1997. gada 1. februāra.

4 *ONP* tām piešķīra pensiju. Tomēr Žonkmane, Verševāla un Permezāna *ONP* lēmumu apstrīdēja, Žonkmane — Briseles *tribunal du travail* [pirmās instances

Darba tiesa], Verševāla un Permezāna — Niveles [*Nivelles*] *tribunal du travail*, norādot, ka to pensiju aprēķins ir balstīts uz diskriminējošām normām un ka tām ir jāsaņem pensija, kas ir aprēķināta atbilstoši tiem pašiem noteikumiem, kas tiek piemēroti stjuartiem.

5 Precīzāk, no ieinteresēto personu pensiju aprēķina paziņojumu salīdzinājuma izriet, ka algu summas, kuras *ONP* ņēma vērā, par laikposmu no 1964. gada 1. janvāra līdz 1980. gada 31. decembrim esot būtiski mazākas attiecībā uz stjuartēm nekā stjuartiem, neņemot vērā faktu, ka to pamatalgas bija vienādas.

6 Tas esot izskaidrojams ar atšķirīgu attieksmi pret, no vienas puses, stjuartēm un, no otras puses, pārējo gaisa kuģus apkalpojošo personālu iepriekš minētajā laika posmā. Faktiski ar 1964. gada 10. janvāra Karalisko dekrētu, kurā noteiktas iemaksas, kas paredzētas civilās aviācijas personāla vecuma un apgādnieka zaudējuma pensiju sistēmas finansēšanai, kā arī pensiju izmaksu nosacījumi (1964. gada 17. janvāra *Moniteur belge*, 464. lpp.), kas stājās spēkā 1964. gada 1. janvārī, tika ieviesta īpaša vecuma pensiju sistēma civilās aviācijas personālam, tomēr stjuartes tajā nebija iekļautas. Uz tām joprojām bija attiecināma vispārējā darba ņēmēju vecuma pensiju sistēma, kurai ir raksturīgs tas, ka, lai ieturētu iemaksas un aprēķinātu pensijas, tiek ņemta vērā mazāka atalgojuma daļa nekā tā, kura ir aprēķina pamatā īpašajā sistēmā civilās aviācijas personālam.

7 Iemesls tam, ka uz stjuartēm nav attiecināma īpašā vecuma pensiju sistēma, ir tas, ka tolaik viņas nevarēja īstenot izpeļņas laika posmu kā gaisa kuģa apkalpes locekles ilgāk par 40 gadu vecumu. Tātad viņas nevarēja īstenot pilnīgu izpeļņas laika posmu. Tādēļ Beļģijas Karaliste nolēma stjuartes neietvert ieviestajā īpašajā sistēmā.

8 Izpeļņas laika posma *Sabena SA* un stjuaršu pensiju sistēmas problemātika ir bijusi vairāku prāvu, no kurām vairākas ir tikušas izšķirtas pamatojoties uz Tiesas pasludinātu spriedumu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvaros, priekšmets Beļģijas tiesās (1971. gada 25. maija spriedums lietā 80/70 *Defrenne, Recueil*, 445. lpp.; 1976. gada 8. aprīļa spriedums lietā 43/75 *Defrenne, Recueil*, 455. lpp., un 1978. gada 15. jūnija spriedums lietā 149/77 *Defrenne, Recueil*, 1365. lpp.). Ar 1980. gada 27. jūnija Karalisko dekrētu, ar ko groza 1969. gada 3. novembra Karalisko dekrētu, kas paredz īpašus attiecībā uz civilās aviācijas personālu piemērojamus noteikumus tiesību uz pensiju saņemšanai un īpašus nosacījumus 1967. gada 24. oktobra Karaliskā dekrēta Nr. 50 par darbinieku vecuma pensiju un apgādnieka zaudējuma pensiju piemērošanai (1980. gada 23. augusta *Moniteur belge*, 9700. lpp.), kas stājās spēkā 1981. gada 1. janvārī, uz stjuartēm beidzot tika attiecināta īpašā civilās aviācijas personāla sistēma. Vēlāk Beļģijas likumdevējs ar 1984. gada 28. marta Karalisko dekrētu ar tādu pašu nosaukumu kā iepriekšējais (1984. gada 3. aprīļa *Moniteur belge*, 4100. lpp.), ieviesa tiesisko regulējumu par labu stjuartēm attiecībā uz laikposmu no 1964. gada 1. janvāra līdz 1980. gada 31. decembrim. Šis dekrēts tika atcelts ar *Conseil d'État* [Valsts padome] 1987. gada 7. septembra spriedumu, un 1997. gada 25. jūnijā tika pieņemts jauns Karaliskais dekrēts ar tādu pašu nosaukumu (1997. gada 31. jūlija *Moniteur belge*, 19635. lpp., turpmāk tekstā — "1997. gada 25. jūnija Karaliskais dekrēts"), lai novērstu nevienlīdzīgu attieksmi pret stjuartēm un stjuartiem laikposmā no 1964. gada 1. janvāra līdz 1980. gada 31. decembrim.

9 Saskaņā ar 1997. gada 25. jūnija Karalisko dekrētu stjuartēm, kas šo profesiju ir īstenojušas laikposmā no 1964. gada 1. janvāra līdz 1980. gada 31. decembrim, turpmāk ir tiesības uz vecuma pensiju, kas tiek aprēķināta saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi tiek piemēroti stjuartiem., ar nosacījumu, ka tās samaksā, viena maksājuma ietvaros, korekcijas iemaksas, pieskaitot tām procentus, kuru likme ir 10 % gadā. Minētās korekcijas iemaksas būtībā veido starpība starp stjuaršu veiktajām iemaksām laikposmā no 1964. gada 1. janvāra līdz 1980. gada 31. decembrim un lielākajām iemaksām, kuras šajā pašā laikposmā ir veikuši stjuarti.

10 Žonkmane, Verševāla un Permezāna uzskata, ka 1997. gada 25. jūnija Karaliskajā dekrētā paredzētā korekcija neļauj novērst jebkādu diskrimināciju starp stjuartēm un stjuartiem.

11 Ar 1997. gada 17. novembra un 1998. gada 9. janvāra spriedumiem, kurus pasludinājusi attiecīgi Briseles *tribunal du travail* un Niveles *tribunal du travail*, Žonkmanes un Verševālas prasības tika apmierinātas, jo to pensiju aprēķina veids ir diskriminējošs.

12 Permezānas gadījumā Niveles *tribunal du travail* ar 2003. gada 26. decembra spriedumu daļēji piekrita *ONP* argumentiem. *Tribunal du travail* konstatēja, ka tas nav diskriminējoši, ja pensija, kāda ir darba ņēmējiem vīriešiem, tiek piešķirta identiska ar nosacījumu, ka tiek veiktas iemaksas, kuras būtu bijis jāizdara, ja darba ņēmējām šī sistēma būtu bijusi piemērojama to profesionālās darbības laikā. Turpretī, tā atzina par diskriminējošiem procentus, kuru ikgadējā likme ir 10 %.

13 *ONP* par 1997. gada 17. novembra un 1998. gada 9. janvāra spriedumiem iesniedza apelāciju Briseles *cour du travail* [Darba tiesa]. Šajā pašā tiesā savu apelāciju par 2003. gada 26. decembra spriedumu iesniedza arī Permezāna.

14 Briseles *cour du travail* uzskata, ka koriģēšanas sistēmas, kas ieviesta ar 1997. gada 25. jūnija Karalisko dekrētu, praktiskie aspekti var būt diskriminējoši. Šajā sakarā tā uzskata, ka ļoti lielas summas samaksa vienreizēja maksājuma veidā pensionētai personai rada būtiskus šķēršļus. *Cour du travail* norāda arī šīs koriģēšanas sistēmas nodokļu aspektu, jo iemaksas tolaik stjuarti varēja atskaitīt no ar nodokli apliekamās summas, kā tas nav stjuaršu gadījumā. Visbeidzot tā uzskata, ka piemērotā procentu likme ir augstāka par tiesisko nokavējuma un kompensējošo procentu likmi, kā arī par bankas likmi.

15 Briseles *cour du travail* uzskata, ka pamata prāvu risinājums ir atkarīgs no Direktīvas 79/7 interpretācijas. Tādēļ tā nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīva 79/7 ir interpretējama tādējādi, ka tā ļauj dalībvalstij pieņemt tiesisko regulējumu, kas paredz, ka kāda sākotnēji diskriminēta konkrēta dzimuma personu kategorija var piedalīties pensiju sistēmā, kas attiecas uz pretējā dzimuma personu kategoriju, ar atpakaļejošu spēku veicot iemaksas (vienreizēja ļoti lielas naudas summas iemaksa), par ko saskaņā ar šajā valstī piemērojamiem tiesību aktiem attiecībā uz pēdējo minēto personu kategoriju ir iestājies noilgums?

Apstiprinošas atbildes gadījumā — vai Direktīva 79/7 ir interpretējama tādējādi, ka tā pieprasa, lai dalībvalsts veiktu grozījumus šim regulējumam pretrunā esošajos tiesību aktos, tiklīdz Eiropas Kopienu Tiesa konstatē šo normu konfliktu, vai arī vismaz noilguma termiņā, kas šajā gadījumā attiecas uz iemaksu parādu, kas radies šī tiesiskā regulējuma pieņemšanas rezultātā?

2) Vai Direktīva 79/7 ir interpretējama tādējādi, ka tā ļauj dalībvalstij pieņemt tiesisko regulējumu, kas paredz, ka kāda sākotnēji diskriminēta konkrēta dzimuma personu kategorija var piedalīties pensiju sistēmā, kas attiecas uz pretējā dzimuma personu kategoriju, samaksājot augstus nokavējuma procentus, par ko saskaņā ar šajā valstī piemērojamiem tiesību aktiem attiecībā uz pēdējo minēto personu kategoriju ir iestājies noilgums?

Apstiprinošas atbildes gadījumā — vai Direktīva 79/7 ir interpretējama tādējādi, ka tā pieprasa, lai dalībvalsts veiktu grozījumus šim regulējumam pretrunā esošajos tiesību aktos, tiklīdz Eiropas Kopienu Tiesa konstatē šo normu konfliktu, vai arī vismaz noilguma termiņā, kas attiecas uz nokavējuma procentiem, kuri radušies šī tiesiskā regulējuma pieņemšanas rezultātā?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

16 Vispirms ir jāsecina, ka lietas dalībnieki pamatā prāvā nav apstrīdējuši, ka tas, ka sākotnēji uz stjuartēm nebija attiecināma īpašā pensiju sistēma civilās aviācijas personālam, bija diskriminējoši.

17 Turklāt ir jānorāda, ka EKL 141. panta 1. un 2. punkts attiecībā uz vienādas darba samaksas principu vīriešiem un sievietēm nav piemērojams šajā gadījumā, jo minētais pants ir piemērojams tikai darba devēja pensiju sistēmām, nevis likumā paredzētajām pensiju sistēmām (iepriekš minētais 1971. gada 25. maija spriedums lietā *Defrenne*, 10.–13. punkts; 1993. gada 6. oktobra spriedums lietā C-109/91 *Ten Oever*, *Recueil*, I-4879. lpp., 9. punkts, un 2005. gada 21. jūlija spriedums lietā C-207/04 *Vergani*, Krājums, I-7453. lpp., 22. un 23. punkts).

18 Tātad iesniedzējtiesa pareizi ir uzdevusi šos jautājumus, ņemot vērā Direktīvu 79/7, kas ir piemērojama likumā paredzētajām sistēmām sociālā nodrošinājuma jautājumos, tostarp likumā paredzētajām pensiju sistēmām (1993. gada 1. jūlija spriedums lietā C-154/92 *van Cant*, *Recueil*, I-3811. lpp., 10. un 11. punkts).

19 Šīs direktīvas 4. panta 1. punktā ir aizliegta "[..] [jeb]kāda [..] diskriminācija dzimuma dēļ [..], jo īpaši [..] attiecībā uz [..] sociālā nodrošinājuma sistēmu darbības apjomu un pieejas nosacījumiem [..], pienākumu veikt iemaksas un iemaksu aprēķināšanu [un] pabalstu aprēķināšanu [..]". Uz šo tiesību normu var atsaukties indivīdi valsts tiesās, lai tiktu atzīts par spēkā neesošu ikviens valsts tiesisko regulējumu, kas ar to ir nesaderīgs (1989. gada 13. decembra spriedums lietā C-102/88 *Ruzius-Wilbrink*, *Recueil*, 4311. lpp., 19. punkts, un 1993. gada 27. oktobra spriedums lietā C-337/91 *van Gemert-Derks*, *Recueil*, I-5435. lpp., 31. punkts).

Prasība maksāt korekcijas iemaksas

20 Par pirmo savu jautājumu daļu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvā 79/7 netiek pieļauts, ka dalībvalsts, pieņemot tiesisko regulējumu, kas paredz, ka kāda sākotnēji diskriminēta konkrēta dzimuma personu kategorija var piedalīties pensiju sistēmā, ko piemēro pretējā dzimuma personu kategorijai, šādu atļauju pakārto nosacījumam, ka ar atpakaļejošu spēku tiek veiktas korekcijas iemaksas vienreizēja maksājuma veidā un, pieskaitot procentus, kuru likme ir 10 % gadā, iemaksas, kas veido starpību starp [sociālajām] iemaksām, kuras veikušas sākotnēji diskriminētās personas laikposmā, kurā ir notikusi diskriminēšana, un lielākām [sociālajām] iemaksām, kuras ir veikušas citas personas tajā pašā laikposmā.

21 No Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka lietas dalībnieki pamata prāvās, Eiropas Kopienu Komisija un Itālijas valdība uzskata, ka galvenais nosacījums, kāds ir piemērojams stjuartēm atbilstoši 1997. gada 25. jūnija Karaliskajam dekrētam, lai to profesionālā darbība laikposmā no 1964. gada 1. janvāra līdz 1980. gada 31. decembrim tiktu ņemta vērā tādā pašā veidā, kā stjuartu darbība, proti, summas samaksa, kas atbilst starpībai starp stjuaršu minētajā laikposmā veiktajām [sociālajām] iemaksām un lielākajām [sociālajām] iemaksām, kuras veikuši stjuarti šajā pašā laikposmā, kā tāds nav diskriminējošs.

22 Šāds uzskats ir pareizs. Tāpat kā Tiesa jau ir nospriedusi prāvu, kas saistītas ar darba devēja pensiju sistēmām, ietvaros, ka tas, ka darba ņēmējs ar atpakaļejošu spēku var pievienoties darba devēja pensiju sistēmai, neļauj darba ņēmējam izvairīties no iemaksām par attiecīgo dalības periodu (1994. gada 28. septembra spriedums lietā C-128/93 *Fisscher*, *Recueil*, I-4583. lpp., 37. punkts; 1996. gada 24. oktobra spriedums lietā C-435/93 *Dietz*, *Recueil*, I-5223. lpp., 34. punkts, un 2000. gada 16. maija spriedums lietā C-78/98 *Preston* u.c., *Recueil*, I-3201. lpp., 39. punkts).

23 Faktiski gadījumā, kurā ir pieļauta diskriminācija, vienlīdzīgas attieksmes atjaunošanai diskriminētais darba ņēmējs ir jānostāda tādā pašā situācijā, kādā ir pretējā dzimuma darba ņēmēji. Līdz ar to minētie darba ņēmēji nevar prasīt, it īpaši no finanšu viedokļa, labvēlīgāku attieksmi, nekā tie būtu saņēmuši, ja tie būtu bijuši iekļauti ierastajā kārtībā (iepriekš minētais spriedums lietā *Fisscher*, 35. un 36. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Preston* u.c., 38. punkts).

24 Ir jāsecina, ka šī judikatūra pēc analoģijas ir piemērojama arī attiecībā uz dalību likumā paredzētajā pensiju sistēmā. No tā izriet, ka dalībvalsts, pieņemot tiesisko regulējumu, kas paredz, ka kāda sākotnēji diskriminēta konkrēta dzimuma personu kategorija var piedalīties pensiju sistēmā, kas attiecas uz pretējā dzimuma personu kategoriju, var izvēlēties, lai atjaunotu vienlīdzīgu attieksmi, prasību samaksāt summu, kas veido starpību starp [sociālajām] iemaksām, kuras veikušas sākotnēji diskriminētās personas laikposmā, kurā ir notikusi diskriminēšana, un lielākām [sociālajām] iemaksām, kuras ir veikušas citas personas tajā pašā laikposmā. Fakts, ka attiecībā uz pēdējām minētajām personām pašlaik ir iestājies prasījumu veikt iemaksas noilgums, nevar kavēt iepriekš aprakstīto koriģēšanu, tomēr ar nosacījumu, kā to savu secinājumu 70. punktā norāda ģenerāladvokāte, ka ir jānosaka līdzīgs noilguma termiņš kā attiecībā uz jaunajiem [sistēmas] dalībniekiem.

25 Turklāt, lai izvairītos no jebkādas atgriezeniskas diskriminācijas, korekcijas iemaksām var pieskaitīt procentus, lai kompensētu naudas vērtības krišanos. Faktiski, kā to savu secinājumu 38. punktā norāda arī ģenerāladvokāte, un ņemot vērā šo secinājumu 39. punkta redakciju, šāda pieskaitīšana nodrošina, ka jauno [sistēmas] dalībnieku veiktās iemaksas patiesībā nav zemākas kā tās, kuras ir veikuši darba ņēmēji, kas šajā pensiju sistēmā piedalās no tās izveidošanas brīža.

26 Sakarā ar ģenerāladvokātes savu secinājumu 64. un 65. punktā minētajiem iemesliem, iepriekšējie apsvērumi aprobežoti ar gadījumu, kurā tiesību uz pensiju koriģēšana darbojas sākot no brīža, kad ir iestājies pensijas vecums. Faktiski koriģēšana, kas tiek piedāvāta personām, kuras jau ir pensijā, un prasība samaksāt

summu, kas veido starpību starp [sociālajām] iemaksām, kuras veikušas sākotnēji diskriminētās personas laikposmā, kurā ir tās ir tikušas diskriminētas, un lielākām [sociālajām] iemaksām, kuras ir veikušas citas personas tajā pašā laikposmā.

27 No iepriekš minētā izriet, ka Direktīvā 79/7 ir pieļauts, ka dalībvalsts, pieņemot tiesisko regulējumu, kas paredz, ka kāda sākotnēji diskriminēta konkrēta dzimuma personu kategorija var piedalīties pensiju sistēmā, ko piemēro pretējā dzimuma personu kategorijai, visā to pensijas saņemšanas laikā, šādu atļauju pakārto nosacījumiem, ka tiek veiktas korekcijas iemaksas, kas veido starpību starp [sociālajām] iemaksām, kuras veikušas sākotnēji diskriminētās personas laikposmā, kurā ir notikusi diskriminēšana, un lielākām [sociālajām] iemaksām, kuras ir veikušas citas personas tajā pašā laikposmā, pieskaitot procentus, lai kompensētu naudas vērtības krišanos.

Par korekcijas iemaksu maksājumu nosacījumiem

28 Ciktāl iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai dalībvalsts var prasīt, lai korekcijas iemaksas tiktu veiktas vienreizēja maksājuma veidā, pieskaitot procentus, kuru likme ir 10 % gadā, ir jānorāda, ka ikvienam dalībvalsts veiktajam pasākumam, lai izpildītu Kopienu tiesību normas, kā, piemēram, principu par vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm, ir jābūt iedarbīgam (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Fisscher*, 31. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Preston* u.c., 40.–42. punkts; 2003. gada 20. marta spriedumu lietā C-187/00 *Kutz-Bauer*, *Recueil*, I-2741. lpp., 57. punkts, un 2006. gada 4. jūlija spriedumu lietā C-212/04 *Adeneler* u.c., Krājums, I-6057. lpp., 95. punkts). Līdz ar to Beļģijas likumdevējam, pieņemot 1997. gada 25. jūnija Karalisko dekrētu, lai nostādītu stjuartes tādā pašā situācijā kā stjuartus, koriģēšanas nosacījumi bija jānosaka tādā veidā, lai [šī koriģēšana] viņām nebūtu praktiski neiespējama vai pārmērīgi apgrūtināta.

29 Tomēr, kā tas izriet no Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem, ņemot vērā diskriminēšanas laikposma ilgumu no 1964. gada 1. janvāra līdz 1980. gada 31. decembrim un ilgos gadus, kas pagājuši starp šī laikposma beigām un 1997. gada 25. jūnija Karaliskā dekrēta, ar ko ievieš koriģēšanu, pieņemšanu (no 1981. gada līdz 1997. gadam), korekcijas iemaksas veido īpaši lielu summu. Kā to savu secinājumu 49. punktā ir norādījusi ģenerāladvokāte, minētā summa pat varētu pārsniegt personu, kam koriģēšana ir piedāvāta, viena gada pensiju. Kā to ir apgalvojusi Žonkmane, Verševāla un Permezāna, un *ONP* šo apgalvojumu nav apstrīdējis, šādas summas vienreizējs maksājums var būt neiespējams vai katrā ziņā būtu jāņem kādas finanšu iestādes kredīts, kas savukārt nozīmētu procentu maksājumu.

30 Turklāt no 1997. gada 25. jūnija Karaliskā dekrēta izriet, ka izņēmuma gadījumos, kas nav piemērojami šajā gadījumā, tas paredz veicamo korekcijas iemaksu sadalīšanu maksājumos pa daļām.

31 Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, ir jāuzskata, ka ieinteresētajām personām uzliktā pienākuma veikt korekcijas iemaksas vienreizēja maksājuma veidā rezultātā stjuaršu tiesību uz pensiju koriģēšana kļūst pārmērīgi apgrūtinoša.

32 Attiecībā uz procentiem, kuru likme ir 10 % gadā, lietas dalībnieki pamata prāvā, Komisija un Itālijas valdība ir norādījuši vai piekrituši, ka šī likme ir īpaši augsta. Paužot savu nostāju šajā jautājumā tiesas sēdē, *ONP* nevarēja precizēt iemeslu, kādēļ minētajā 1997. gada 25. jūnija Karaliskajā dekrētā ir noteikta procentu likme, kas pārsniedz inflācijas likmi.

33 Katrā ziņā ir skaidrs, ka šādas procentu likmes noteikšanas, kas pārsniedz to, kas vajadzīgs, lai kompensētu naudas vērtības krišanos, rezultātā jauno sistēmas

dalībnieku veiktās iemaksas faktiski ir lielākas nekā tās, kuras ir veikuši darba ņēmēji, kas šajā pensiju sistēmā piedalās no tās izveidošanas brīža. Līdz ar to šī procentu likme tā vietā, lai nostādītu stjuartes tādā pašā situācijā kā stjuartus, izraisīja prettiesiskās attieksmes pret stjuartēm turpināšanos.

34 Tomēr tas ir iesniedzējtiesas ziņā, kas vienīgā visaptveroši pārzina valsts tiesības, noteikt, ciktāl 1997. gada 25. jūnija Karaliskajā dekrētā paredzētie procenti, kuru likme ir 10 % gadā, varētu būt procentu daļa naudas vērtības krišanās kompensēšanai.

35 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvā 79/7 nepieļauj, ka dalībvalsts, pieņemot tiesisko regulējumu, kas paredz, ka kāda sākotnēji diskriminēta konkrēta dzimuma personu kategorija var piedalīties pensiju sistēmā, kas attiecas uz pretējā dzimuma personu kategoriju, prasa, lai korekcijas iemaksām tiek pieskaitīti citi procenti, nevis tie, kas kalpo naudas vērtības krišanās kompensēšanai. Šajā direktīvā netiek pieļauts arī tas, ka tiek prasīts, lai minētā samaksa tiktu veikta vienreizēja maksājuma veidā, jo šāda nosacījuma rezultātā minētā koriģēšana kļūst praktiski neiespējama vai tiek pārmērīgi apgrūtināta. Tā tas ir it īpaši gadījumā, ja maksājamā summa pārsniedz ieinteresētās personas gada pensiju.

Par dalībvalsts pienākumiem, kas izriet no sprieduma, kas pasludināts par lūgumu sniegt prejudiciālo nolēmumu

36 Ar savu otro jautājumu daļu, lasot to pamata prāvu kontekstā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai dalībvalstij pēc Tiesas sprieduma, kas pasludināts par lūgumu sniegt prejudiciālo nolēmumu un no kura izriet minētās likumdošanas nesaderība ar Kopienu tiesībām, ir pienākums saskaņot savu likumdošanu.

37 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar EKL 10. pantā noteikto lojālas sadarbības principu dalībvalstīm ir pienākums likvidēt Kopienu tiesību pārkāpuma radītās prettiesiskās sekas (2004. gada 7. janvāra spriedums lietā C-201/02 *Wells*, *Recueil*, I-723. lpp., 64. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 Līdz ar to pēc sprieduma, kas pasludināts, pamatojoties uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un no kura izriet minēto tiesību aktu nesaderība ar Kopienu tiesībām, attiecīgajām dalībvalsts iestādēm ir jāveic visi vispārējie vai īpašie pasākumi, lai to teritorijā nodrošinātu Kopienu tiesību izpildi (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Wells*, 64. un 65. punkts, kā arī 2004. gada 25. marta spriedumu lietā C-495/00 *Azienda Agricola Giorgio, Giovanni* un *Luciano Visentin* u.c., *Recueil*, I-2993. lpp., 39. punkts). Saglabājot veicamo pasākumu izvēli, minētajām iestādēm it īpaši ir jāraugās, lai pēc iespējas īsākā termiņā valsts tiesības tiktu saskaņotas ar Kopienu tiesībām un lai pilnībā būtu spēkā no Kopienu tiesībām izrietošās privātpersonu tiesības.

39 Turklāt, kā to Tiesa jau ir atkārtoti nospriedusi, gadījumos, kad tiek konstatēta diskriminācija, kas ir pretrunā ar Kopienu tiesībām, un kamēr nav veikti pasākumi, kas atjauno vienlīdzīgu attieksmi, vienlīdzības principa ievērošanu var nodrošināt, vienīgi piešķirot personām nelabvēlīgā stāvoklī tās pašas priekšrocības, kādas ir personām privileģētā stāvoklī. Tādā gadījumā valsts tiesai ir pienākums nepiemērot nevienu diskriminējošu valsts tiesību normu, neprasot vai negaidot no likumdevēja tās iepriekšēju atcelšanu, un piemērot personām nelabvēlīgā stāvoklī tādu pašu kārtību, kāda tiek piemērota citām personām (1994. gada 28. septembra spriedums lietā C-408/92 *Avdel Systems*, *Recueil*, I-4435. lpp., 16. un 17. punkts; 2002. gada 12. decembra spriedums lietā C-442/00 *Rodríguez Caballero*, *Recueil*, I-11915. lpp., 42. un 43. punkts, un 2006. gada 7. septembra spriedums lietā C-81/05 *Cordero Alonso*, Krājums, I-7569. lpp., 45. un 46. punkts).

40 Turklāt dalībvalstij ir jāatlīdzina indivīdam nodarītie zaudējumi, kas nodarīti Kopienu tiesību pārkāpuma rezultātā. Gadījumā, ja ir izpildīti šāda pienākuma nosacījumi, valsts tiesai ir jāņem vērā šis princips (skat. it īpaši 1997. gada 22. aprīļa spriedumu lietā C-66/95 *Sutton*, *Recueil*, I-2163. lpp., 35. punkts, un 2003. gada 30. septembra spriedumu lietā C-224/01 *Köbler*, *Recueil*, I-10239. lpp., 51. un 52. punkts).

41 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro prejudiciālo jautājumu daļu ir jāatbild, ka pēc sprieduma, kas pasludināts, pamatojoties uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, un no kura izriet minēto tiesību aktu nesaderība ar Kopienu tiesībām, attiecīgajām dalībvalsts iestādēm ir jāveic visi vispārējie vai īpašie pasākumi, lai nodrošinātu Kopienu tiesību izpildi, it īpaši uzraugot, lai pēc iespējas īsākā termiņā valsts tiesības tiktu saskaņotas ar Kopienu tiesībām un lai pilnībā būtu spēkā no Kopienu tiesībām izrietošās privātpersonu tiesības. Ja ir tikusi konstatēta diskriminācija, kas ir pretrunā ar Kopienu tiesībām, un kamēr nav veikti pasākumi, kas atjauno vienlīdzīgu attieksmi, valsts tiesai ir pienākums nepiemērot nevienu diskriminējošu valsts tiesību normu, neprasot vai negaidot no likumdevēja tās iepriekšēju atcelšanu, un piemērot personām nelabvēlīgā stāvoklī tādu pašu kārtību, kāda tiek piemērota citām personām.

Par tiesāšanās izdevumiem

42 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata prāvā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) **Padomes 1978. gada 19. decembra Direktīvā 79/7/EEK par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos, ja dalībvalsts pieņem tiesisko regulējumu, kas paredz, ka kāda sākotnēji diskriminēta konkrēta dzimuma personu kategorija var piedalīties pensiju sistēmā, ko piemēro pretējā dzimuma personu kategorijai, visā to pensijas saņemšanas laikā,**

— **ir pieļauts, ka minētā dalībvalsts šādu atļauju pakārto nosacījumam, ka tiek veiktas korekcijas iemaksas, kas veido starpību starp [sociālajām] iemaksām, kuras veikušas sākotnēji diskriminētās personas laikposmā, kurā ir notikusi diskriminēšana, un lielākām [sociālajām] iemaksām, kuras ir veikušas citas personas tajā pašā laikposmā, pieskaitot procentus, lai kompensētu naudas vērtības krišanos,**

— **turpretī tā nepieļauj, ka minētā dalībvalsts prasa, lai korekcijas iemaksām tiktu pieskaitīti citi procenti, nevis tie, kas kalpo naudas vērtības krišanās kompensēšanai,**

— **tā nepieļauj arī, ka tiek prasīts, lai minētā samaksa tiktu veikta vienreizēja maksājuma veidā, jo šāda nosacījuma rezultātā minētā koriģēšana kļūst praktiski neiespējama vai tiek pārmērīgi apgrūtināta. Tā tas ir it īpaši gadījumā, ja maksājamā summa pārsniedz ieinteresētās personas gada pensiju;**

2) **pēc sprieduma, kas pasludināts, pamatojoties uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, un no kura izriet minēto tiesību aktu nesaderība ar Kopienu tiesībām, attiecīgajām dalībvalsts iestādēm ir jāveic visi vispārējie vai īpašie pasākumi, lai nodrošinātu Kopienu tiesību izpildi, it īpaši uzraugot, lai pēc iespējas īsākā termiņā valsts tiesības tiktu saskaņotas ar Kopienu tiesībām un lai pilnībā būtu spēkā no Kopienu tiesībām izrietošās privātpersonu tiesības.**

Ja ir tikusi konstatēta diskriminācija, kas ir pretrunā ar Kopienu tiesībām, un kamēr nav veikti pasākumi, kas atjauno vienlīdzīgu attieksmi, valsts tiesai ir pienākums nepiemērot nevienu diskriminējošu valsts tiesību normu, neprasot vai negaidot no likumdevēja tās iepriekšēju atcelšanu, un piemērot personām nelabvēlīgā stāvoklī tādu pašu kārtību, kāda tiek piemērota citām personām.

[Paraksti]